
Monserrató

Autor:
Data de publicació: 11-04-2023

)

Salta a la navegacióAnar a la cerca

Per a altres usos, vegeu Monserrato (desambiguació).

Monserrato
comú

(CA) Monserrato
(SC) Paùli

Església de Sant'Ambrogio

Localització

Estat
Itàlia

Regió
Sardenya

Ciutat metropolitana
Cagliari

Administració

Alcalde
Tomaso Antonio Locci (llista cívica) del 2-7-2019

Territori

Coordenades
39°15'24.65"N 9°08'19.45"E
Coordenades: 39°15'24.65"N 9°08'19.45"E (Mapa)

Altitud
2 m a.s.l.

Superfície
6,43 km²

Habitants
18.980[1] (30-9-2022)

Densitat
2.951,79 persones/km²

Municipis limítrofs
Càller, Quartucciu, Selargius, Sestu

Altres informacions

Codi postal
09042

Prefix
070

Zona horària
UTC+1

Codi ISTAT
092109

Codi cadastral
F383

Plat
CA

Cl sísmic.
Zona 4 (sismicitat molt baixa)[2]

Cl. climàtica
zona C, 989 GG[3]

Nom dels habitants
(CA) monserradini, paulesi
(SC) paulesus

Client
Sant Ambròs

Vacances
Desembre 7

Cartografia

Monserrato - Itàlia

Situació del municipi de Monserrato a la ciutat metropolitana de Càller

Web institucional

Monsserrato (Pauli en sard[4]) és un municipi italià de 18 980 habitants a la ciutat metropolitana de Càller, a Sardenya, conurbato amb la capital.

Índex

Geografia física

Territori

Situat a la plana de Campidano, a prop de l'estany de Molentargius i de les salines, Monsserrato forma part de la conurbació de Càller, el cor de la ciutat metropolitana de la capital sardenya, juntament amb Càller, Pirri, Selargius, Quartucciu i Quartu Sant'Elena.

Orígens del nom

El nom sard Pauli o Paulli significa pantà. Ja a l'edat mitjana va assumir el nom de Paùly, primer, i després el de Paùli Pirri. A partir de 1881 es va convertir en Paùli Monsserrato i a partir de l'11 d'abril de 1888, per Reial Decret i a instàncies de l'Ajuntament, va prendre el nom de Monsserrato, paraula atribuïble a la Mare de Déu de Montserrat (prop de Barcelona).

Història

La fundació del primer assentament es remunta a l'època romana. A l'edat mitjana coneguda com a Pauli, va ser inclosa en el Giudicato de Càller, a la curatoria de Campidano di Càlari. El 1258, després del desmembrament del Giudicato, va ser administrada per oficials pisans fins al 1324 quan, després de la conquesta aragonesa, va ser concedida en feu. La pesta de 1348 va despoblar la vila, el 1366 Guglielmo Canelles es va convertir en senyor feudal, però es va oposar a les tropes arborenesques que van ocupar el territori fins al 1410. Pauli va tornar al Regne de Sardenya després de la batalla de Sanluri. El 1426 el poble va ser concedit a Dalmazio Sanjust que va iniciar una obra de rehabilitació que va permetre el desenvolupament de la vila afavorint especialment l'agricultura del vi. El senyor feudal posseïa el país amb el títol de comte de San Lorenzo[5].

Després de l'abolició del feudalisme, el 1848 va passar a formar part de la província de Càller convertint-se en municipi independent fins al 1928, quan es va fusionar amb el municipi de Càller.

Va recuperar la seva autonomia el 18 de novembre de 1991 després d'un referèndum (celebrat el 21 d'abril del mateix any) i mitjançant una llei autonòmica. En aquella ocasió, però, va passar de 1 137 hectàrees de territori municipal a 650 hectàrees (va ser privat de la plana de Sant Llorenç perquè una franja de terreny al municipi de Selargius va interrompre la seva continuïtat territorial). Sobre aquesta qüestió encara hi ha un plet en curs entre l'Ajuntament de Monsserrato i el Municipi de Càller. [6]

Símbols

L'escut i l'estendard del municipi de Montserrat van ser atorgats per decret del President de la República de l'1 de març de 1999. [7]

Monuments i llocs d'interès

Arquitectura religiosa

Església de Santa Maria de Paulís

Església de Sant'Ambrogio: dedicada a la patrona de Montserrat, és un edifici d'estil gòtic-català datat entre finals del segle XV i principis del segle XVI. El 1983 es va dur a terme la restauració que va treure a la llum l'aspecte arquitectònic original. L'interior està dividit en tres naus.

Església rural de Sant Llorenç: és de planta rectangular i a l'interior hi ha una sola nau. Actualment pertany al territori de Càller mentre que històricament estava situada al territori de Montserrat.

Església de la Santíssima Verge: és l'església dedicada a la Santíssima Mare de Déu de Montserrat. També coneguda com a Santa Maria de Paulis, té planta de creu grega amb cúpula central.

Església de SS. Redentore: església parroquial d'aspecte modern típica de les esglésies construïdes després de la Segona Guerra Mundial (la col·locació de la primera pedra data de 1955). Recentment restaurada, consta d'una sola gran nau. Particularment és el campanar que s'alça al costat de l'església per una alçada de vint-i-sis metres.

Església de San Giovanni Battista de la Salle: església parroquial d'època moderna, construïda a finals dels anys noranta. És de formigó armat, amb façana corbada i campanar quadrat. L'edifici està situat al districte de Paluna, al límit amb el municipi de Selargius.

Arquitectura civil

Casa Foddìs: construïda en estil Modernista a principis del segle XX, està situada a la Via Zuddas, al cor del centre històric de Monserrato. És l'actual seu del Departament de Cultura.

Societat

Roba tradicional

Demogràfic

Cens d'habitants[8]

Grups ètnics i minories estrangeres

A 31 de desembre de 2019, la població estrangera ascendia a 275 persones, equivalent a l'1,4% de la població total. Les principals nacionalitats són[9]:

Ucraïna 55

Senegal 49

Romania 33

Llengües i dialectes

La variant del sard parlada a Monserrato és la campidanesa comuna.

Tradicions i folklore

Esdeveniments

A Fogadoni de santu Srebestianu al gener

A l'agost se celebra la festa de Sant Llorenç.

El 8 de setembre, abans de l'inici de la verema, tenen lloc les celebracions de la Santíssima Mare de Déu.

Festa de la verema, últim diumenge de setembre

Cultura

Instrucció

Policlínica de Monserrato

A Monserrato s'alça la Ciutadella Universitària, un gran complex en el qual s'han descentralitzat diverses universitats de la Universitat de Càller i que també inclou un Hospital Universitari.

Museus

Museu del Ferrocarril - Via Pompeo

Museu sard d'Antropologia i Etnografia

Teatres

Giuseppe Verdi (Via Traiano)

És Mascareddas (Via 31 de març de 1943 - ex Akroama)

Sant'Ambrogio (Via Ambrosiana)

Economia

En les últimes dècades, la ciutat ha experimentat un desenvolupament apreciable en els sectors de la construcció, econòmics, socials i culturals.

Particularment evident és la urbanització, caracteritzada per la presència de nous i moderns barris que formen part integrant de l'antic nucli urbà, on encara es poden veure les típiques cases Campidano construïdes en "ladiri" (maons crus de palla i fang) i puny, caracteritzades per la bella "lolle" (grans lògies tipus espanyol, adornades amb flors i plantes) i els imponents portals de fusta enriquits amb talles i decoracions.

L'economia del país es basava tradicionalment en l'agricultura i en particular en la viticultura. Encara avui la planta de producció més gran és la Cantina Sociale (fundada el 1924, la primera a Sardenya) que produeix bons vins com Nuragus, Monica, Moscato, Nasco, Girò. No és difícil notar al centre històric encara unes fulles de palmera, col·locades al costat del portal de la casa, que dona fe de la venda de vi de producció familiar.

Infraestructures i transport

Pont per cable "Emanuela Loi" a la SS.554La parada de San Gottardo, terminal del ferrocarril a Isili i intercanviador entre les dues línies de tramvia de Metrocagliari
Monserrato està afectat per la ruta de la S.S. 554, connectada amb la S.S. 131 (Càller - Porto Torres), S.S. 130 (Càller - Iglesias), S.S. 125 (Càller-Olbia).

Les estacions de San Gottardo i Monserrato, gestionades per ARST, veuen trens a Mandas i Isili al llarg del ferrocarril Càller-Isili, a més del servei turístic anomenat Trenino Verde.

Els serveis urbans es realitzen mitjançant autocorse CTM i per la línia de tramvia ARST que connecta la parada de San Gottardo, estació adjacent, amb l'antiga estació de ferrocarril Cagliari - Piazza Repubblica, amb la parada Policlinico Universitario i amb l'estació de Settimo San Pietro, accessible tant en tramvia com en tren. Les connexions regionals es realitzen amb els serveis d'autobús ARST.

De 1893 a 1971 Monserrato també va ser travessat pel tramvia suburbà Cagliari-Quartu Sant'Elena, primer amb tracció a vapor i més tard, incorporat a la xarxa tramviària de Càller, amb tramvies elèctrics.

Administració

Període	Alcalde	Partit	Càrrec	Notes
---------	---------	--------	--------	-------

27 d'abril de 1997				
13 maig 2001	Antoni Vacca			
	Ilistes cíviques de centreesquerra, PDS, PRC, PSd'Az			
	Alcalde			
[10]				

13 maig 2001				
28 maig 2006	Antoni Vacca			
	DS, Els Demòcrates, PdCI, PRC, PPI, PSd'Az, IDE			
	Alcalde			
[11]				

28 maig 2006				
15 maig 2011	Marc Salvatore Sini			
	DS, DL, Ilistes cíviques de centreesquerra, Socialistes Units - PSI, PSd'Az, PRC, PdCI, Federació dels Verds			
	Alcalde			

[12]

15 maig 2011

5 juny 2016

Giovanni Argiolas

PD, SEL, RossoMori, PSI, IdV, Federació de l'Esquerra

Alcalde

[13]

6 juny 2016

juny 1, 2018

Tomaso Antonio Locci

Llista cívica "Monserrato Libera", RS, PSI, llista cívica "Monserrato la Tua Città"

Alcalde

[14]

2 juliol 2019

titular

Tomaso Antonio Locci

Llista cívica "Monserrato Libera"

Alcalde

Notes

^ Balanç demogràfic mensual any 2022 (dades provisionals), de demo.istat.it, ISTAT.

^ Classificació sísmica (XLS), sobre rischi.protezionecivile.gov.it.

^ Taula de graus/dia dels municipis italians agrupats per Regió i Província (PDF), en Llei de 26 d'agost de 1993, n. 412, Annex A, Agència Nacional de Noves Tecnologies, Energia i Desenvolupament Econòmic Sostenible, 1 de març de 2011, p. 151. [Consulta: 25 abril 2012], arxivat de l'original el 1 gener 2017.

^ Adoptada per Resolució d'Ajuntament nº 22 de 28.10.2010

^ Francesco Floris, Feudi e feudatari di Sardegna, Càller, Della Torre, 1996.

^ font[Enllaç trencat] Projecte de Llei nº 325 de Restauració dels límits històrics dels municipis.

^ Monserrato, decret 2000-03-01 DPR, concessió d'escut i estendard, a l'Arxiu Central de l'Estat. [Consulta: 30 juliol 2022].

^ Estadística I.Stat - ISTAT; [Consulta: 28-12-2012].

^ <https://www.tuttitalia.it/sardegna/79-monserrato/statistiche/cittadini-stranieri-2019/>

^ Municipal 27/04/1997, de elezionistorico.interno.gov.it, Ministeri de l'Interior. [Consulta: 16 agost 2017].

^ Municipal 13/05/2001, de elezionistorico.interno.gov.it, Ministeri de l'Interior. [Consulta: 16 agost 2017].

^ Municipal 28/05/2006, de elezionistorico.interno.gov.it, Ministeri de l'Interior. [Consulta: 16 agost 2017].

^ Municipal 15/05/2011, de elezionistorico.interno.gov.it, Ministeri de l'Interior. [Consulta: 16 agost 2017].

^ Municipal 05/06/2016, de elezionistorico.interno.gov.it, Ministeri de l'Interior. [Consulta: 16 agost 2017].

Bibliografia

Manlio Brigaglia, Salvatore Tola (a cura di), Dizionario storico-geografico dei Comuni della Sardegna, 3 (M-O), Sassari, Carlo Delfino editore, 2006, ISBN 88-7138-430-X.

Francesco Floris (ed.), Grande Enciclopedia della Sardegna, Sassari, Newton&ComptonEditori, 2007.

Referències

Estació de Tren de Monserrato

Estació de tren de San Gottardo (Monserrato)

Altres projectes

A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: [Monserrato](#)
Wikivoyage té informació turística relacionada amb [Monserrato](#)

Enllaços externs

Web del municipi, sobre comune.monserrato.ca.it.
Comuni della Sardegna in rete, el comunas.it.